

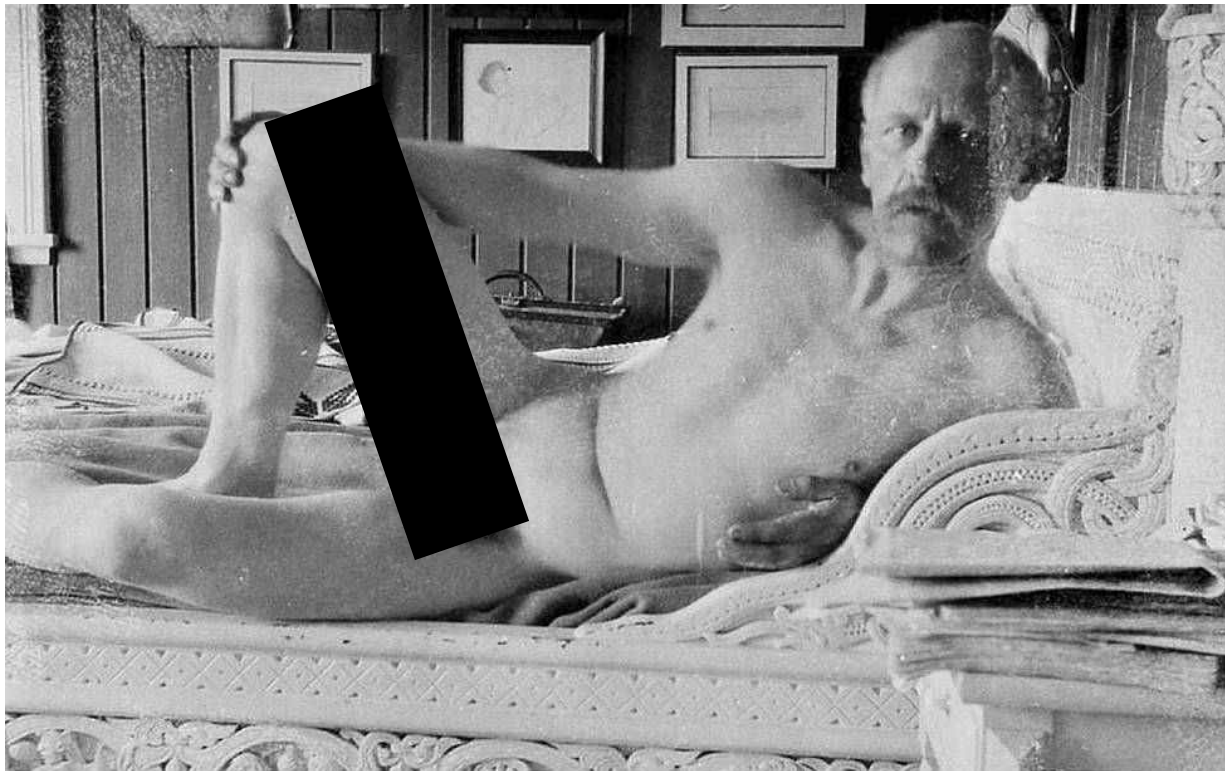
*Er de elektroniske forvaltningsarkivene en trussel
mot rettsikkerheten?*

Thomas Sødning
HiOA

thomas.sodning@hioa.no

constantly evolving, ever mutating

- Arkivet forteller ikke en historie, det viser en historie som må tolkes
- Det er paradoksalt at arkivmateriale som er så statisk i form viser en historie som er under stadig endring

(a)

Arkivet inneholder sannheten

Politisjefen i Köln får sparken etter masseovergrepene

Köln-politiet har høstet massiv kritikk for ikke å ha hindret masseovergrepene i byen på nyttårsaften. Nå må politisjefen trekke seg.

Til tross for det store omfanget av forbrytelsene, uttalte Köln-politiet på Twitter natt til 1. januar at nyttårsfeiringen gikk fredelig for seg.

Nyheter
Verden

Stockholmspolitiet etterforskes for taushet om overgrep

Tuam babies

ABC Radio TV Shop News Sport Local Children Science Environment more Topics help Keywords ABC Search

NEWS Set an Australian location for local news and weather

Just In Australia World Business Sport Analysis & Opinion Fact Check Programs More Topics

BREAKING NEWS UNESCO votes to defer decision on whether Great Barrier Reef is in danger

Print Email Facebook Twitter More

Almost 800 'forgotten' Irish children dumped in septic tank mass grave at Catholic home

Updated Thu 5 Jun 2014, 5:44pm AEST

A septic tank was used to dump the bodies of almost 800 babies and children in Ireland near a home for unmarried mothers run by nuns, new research has shown, throwing more light on the Irish Catholic Church's troubled past.

Death records suggest 796 children, from newborns to eight-year-olds, were dumped in a septic tank near a Catholic-run home for unmarried mothers, turning it into a mass grave. The deaths occurred during the 35 years the home operated from 1925 to 1961.

The government announced it was examining the "best means" to address the "deeply disturbing" revelations.

Historian Catherine Corless, who made the discovery, said her study of death records for St Mary's home in Tuam in County Galway suggests the former septic tank near the facility is a mass grave.

PHOTO: The area around the site of the mass grave has been maintained by locals. (Reuters)

RELATED STORY: UK's largest child abuse inquiry begins in Northern Ireland

MAP: Ireland

Support Services

- 1800 Respect**
 - National counselling helpline
 - Telephone: 1800 737 732
- Adults Surviving Child Abuse**
 - Counselling and support for adult survivors of child abuse
 - Telephone: 1300 657 380
- Bravehearts**
 - Counselling and support for survivors of child sexual abuse
 - Telephone: 1800 272 831
- Child Wise**
 - Counselling provider
 - Telephone: 1800 991 099
- Lifeline**
 - 24-hour crisis support and suicide prevention
 - Telephone: 13 11 14
- Care Leavers Australia Network**
 - 1800 008 774

Support services in your state

<http://www.abc.net.au/news/2014-06-05/almost-800-irish-children-dumped-in-septic-tank-mass-grave/5501482>

800 skeletons of babies found inside septic tank at former Irish home for unwed mothers: report

From 1925 to 1961, hundreds of single moms and their illegitimate children were sent to live in 'The Home,' an institution run by the Bon Secours sisters in Tuam, County Galway. Local historian Catherine Corless now believes she knows what happens to the children who died there — their bodies were unceremoniously dumped in a septic tank and forgotten for decades.

BY CAROL KURUVILLA / NEW YORK DAILY NEWS / Tuesday, June 3, 2014, 12:32 PM

SHARE THIS URL

nydn.us/1osZK7o

COPY

ZOONAR RF/GETTY IMAGES

The mass grave was found in Tuam, County Galway.

<http://www.nydailynews.com/news/world/mass-grave-800-skeletons-babies-found-irish-home-unwed-mothers-article-1.1815381>

Spor av historien

- Det er i arkivene vi ser spor av historien til enkeltindivider

[b]

[c]

Kjernen i arkivering

Referanse

Kontekst

Proveniens

Struktur

Stabilitet

Integritet
Autentisitet

[d]

Verdi som bevis

Ville du stolt på et dokument herfra?

Arkivet ble digital

- Men vi glemte kjernen i arkivering, vi glemte det som gir materialet verdi som bevis

[d]

[f]

- Vi har dannet rettighetsdokumentasjon i 30 år med forskjellige systemer og vi vet ikke hva vi har eller hva vi ikke har

Hva vet vi om hvordan det gikk?

- Riksrevisjonen så på problemstillingen i 2010 og det har ikke gått bra
 - ca. 430 uttrekk er produsert på 30 år
- Kommunal rapport fulgte opp i 2013, ikke så mye bedre
- RA publiserte oppdaterte tall i desember
 - I kommuner og fylkeskommuner finnes det ca. 12 000 systemforekomster fra perioden 1985 – 2010 som er bevaringsaktuelle for ettertiden
 - Kostnadene for å sikre dette materialet vil ligge i størrelsesorden 1-2 milliarder kroner
 - 722 uttrekk er produsert

Hvorfor ble det sånn?

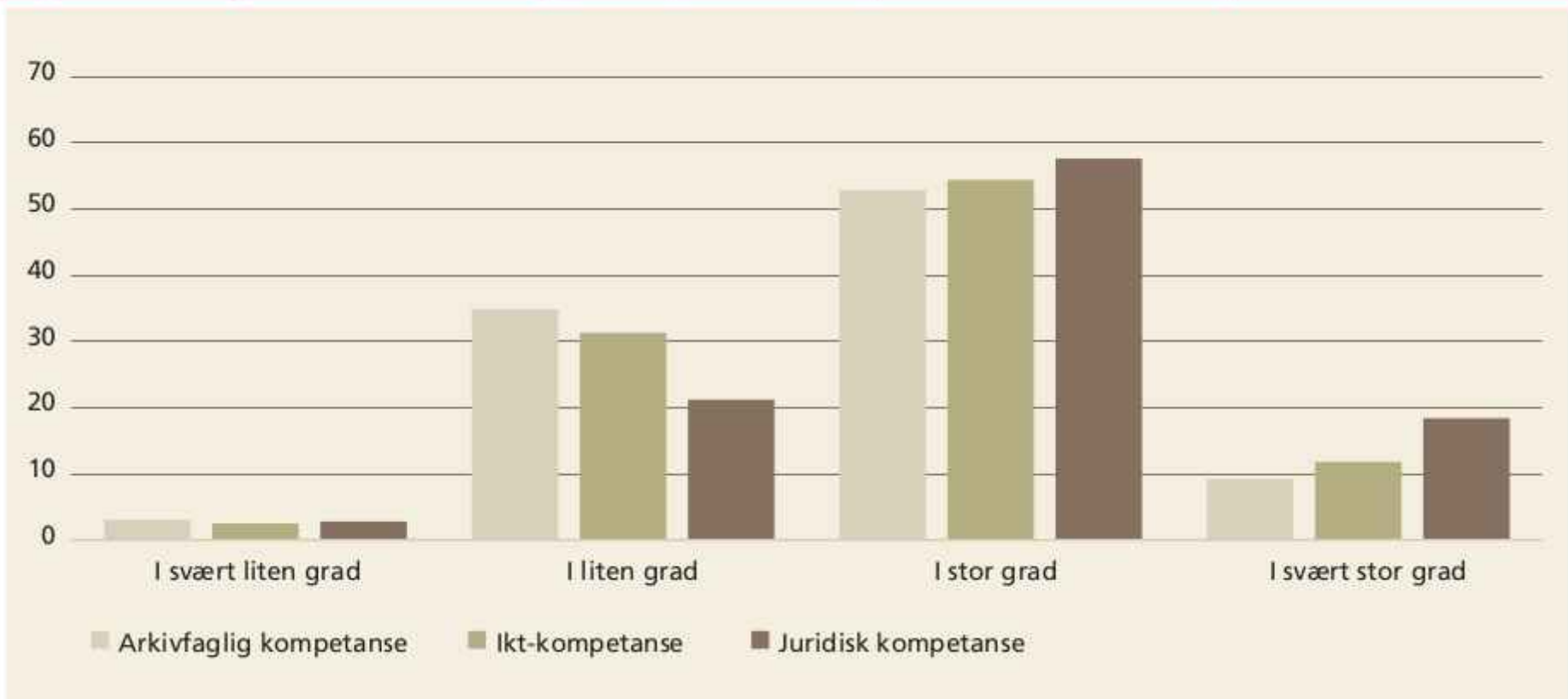
*'kunnskapen om de tekniske forutsetningene for **elektronisk lagring** er ikke til stede verken hos **produsentene** av datasystemene, hos de **driftsansvarlige** hos arkivskaperne eller hos de **ansvarlige** for informasjons- og dokument- forvaltningen'*

Elektroniske systemer

- Få kommuner stiller krav om at private virksomheter som utfører oppgaver på vegne av kommunen, må følge reglene for offentlige arkiver
 - Gjelder konkurranseutsatte oppgaver feks eldreomsorg, barnevern og rusmiddelomsorg
- Mange elektroniske systemer i kommunal sektor er ikke laget med tanke på at bevaringsverdig dokumentasjon skal kunne avleveres
 - Gjelder spesielt dokumentasjon i sosialtjenesten, omsorgstjenesten og barnevernet

Kommunene mangler kompetanse

Figur 11 I hvilken grad er det behov for å styrke arkivpersonalets kompetanse i kommunene? Tall i prosent

Kilde: Riksrevisjonens spørreundersøkelse. N = 358 (kommuner – arkivfaglig kompetanse), 355 (kommuner – ikt-kompetanse) og 354 (kommuner – juridisk kompetanse)

Vedlikehold av elektronisk materiale

- Arbeidet med å bevare elektronisk arkiv materiale er i liten grad kommet i gang i kommunal sektor
- 45% av kommuner forteller at de har
 - svakheter ved elektroniske lagringsmedier, formater og systemer som i stor eller svært stor grad kan føre til arkivtap eller manglende tilgjengelighet
- Enighet at mye elektronisk arkivmateriale **har allerede gått tapt** og tapet vil fortsette

Det er som å demme opp en elv

Utfordringer med databaser

- Få vil ta innover seg at de må ha teknisk kompetanse om databasene sine
- Dette er et bevist valg
 - Arkivet er *P360*, *WebSak* eller *ePhorte*
 - Arkivet er en database, ikke et produkt
 - Outsourcing for å spare penger
 - Vi kan ikke gi deg innsyn fordi det koster for mye svare på innsynsforespørselen
 - Veldig nyttig for å begrense retten til innsyn

Utfordringer med databaser

- Personvernslovgivning hindrer oss (i UoH-sektoren) med å jobbe med problematikken
 - Det er en hårfin grense mellom å forske på struktur kontra å forske på data
- Leverandør blir sur når de hører at vi skal studere databasestrukturen
 - Du eier dataene, men leverandør eier kunnskapen om hvordan dataene henger sammen
 - Bedriftshemmeligheter!
- Fagforeningen reagerer når de hører at noen skal inn i databasen

Egne erfaringer

- IKA (Interkommunalt arkiv) blir presset av en kommune til å si at et uttrekk er bra nok
 - Uten noen form for dokumentasjon
 - Alle dokumentene er kryptert, dekrypteringsnøkkelen mangler
- En kommune som sender en **lenke** til en database på en server ([H:\database.mdb](#)) , ikke databasen
- Rusbaser med elektroniske dokumenter som ikke er lesbar – noe WordPerfect lignende
- Lotus WordPro filer fra 1999 som ikke er lesbar
- En kommune som ikke vil gjenoppbygge en server for å hente ut data
- Manglende dokumenter (fra 2012) i et sak/arkiv system
- Leverandør lager uttrekk for en kommune der det er ca. 56000 dokumenter i databasen og leverandøren har kun hentet ut 26000
- En kommunal IT-sjef som sier at hvis Riksarkivet vil ha dataene så får de komme og hente det

Hvordan bevarer vi

- Dagens (elektronisk) bevaringstrategi er basert på en tenking som er enten
 - Teknisk
 - Lagre databasedump (og krysse fingre)
 - Syntaktisk
 - Tabelluttrekk i XML
 - Systemsentrisk / Semantisk
 - Noark 4/5 i XML
- Stykkevis med tanke på
 - Tid
 - System / Standard

systemsentrisk

teknisk

lagring

Forstå

Lese

Lagre

Hvor står vi nå?

- Arkivnorge er i vanskelig situasjon en pga teknologiske utviklingen
 - Riksrevisjonensrapport, arkivmeldingen, mange roper varsku
- Mange snakker om viktigheten med arkiv, demokratisk kontroll av forvaltningen og politikerne, rettighetsdokumentasjon, samfunnet historisk utvikling
- Arkivene er systematisk ignorert
 - *Det der med arkiv, de er så fryktelig dyrt!*
 - *Nå at alt er elektronisk er det blitt så mye enklere for dere*
 - *Jeg er så glad at det er elektronisk, da slipper vi alt dette arkivtullet*

Hvor står vi nå?

- Arkivet er ikke en del av regjeringens digitaliseringstrategi
 - De 1 til 2 milliardene med etterslep kan man se lang etter
 - Dette er kommunenes har en teknisk gjeld
- Ingen vil egentlig ta ansvar for å løse problemet
- Den løsningen som kommer vil sikkert være på **lagre-nivå**
 - Altså vi skyver problemet framover til neste generasjon

Framover

- Kommunesammenslåing og nettskysatsing er de to store farene vi står overfor akkurat nå
- Kommunesammenslåing fordi en del systemer vil antageligvis avvikles
 - Vi vet ikke hvordan dette skal håndteres
 - Hvilket nivå skal vi bevare dette materialet?
- Nettsky er et problem fordi det blir en større distanse mellom arkivskaper og dataene
 - Kan bli vanskeligere
 - å hente tilbake data
 - Å forstå dataene

Kilder

- [a] Foto fra Orfeus forlag. Mulig at bilde er i offentlig domene
- [b] (c) ukjent, men kan viderbrukes under fair use.
 - https://en.wikipedia.org/wiki/File:Alan_kurdi_smiling_playground.jpg
- [c] **CC BY-SA 3.0** Nels73
 - https://en.wikipedia.org/wiki/Death_of_Alan_Kurdi#/media/File:Moments_of_Mourn_For_Alan_Kurdi_DI_September_2015.jpg
- [d] **CC BY-SA 3.0** Depósito del Archivo de la Fundación Sierra-Pambley
 - https://en.wikipedia.org/wiki/Archive#/media/File:Fondos_archivo.jpg
- [e] **CC BY-NC 2.0** Jonathan Haeber
 - <https://www.flickr.com/photos/tunnelbug/548114872>
- [f] **CC BY-SA 3.0** Nikola Smolenski
 - https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Internet_Archive_mirror_servers_-_Bibliotheca_Alexandrina.jpg
- Andre bilder ansees å være i offentlig domene